

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Pavla Molka a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalovanému: **Okresní státní zastupitelství v Ostravě**, se sídlem Francouzská 6167/5, Ostrava-Poruba, v řízení o nečinnosti žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 14. 7. 2021, č. j. 22 A 48/2021 – 7,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobce se žalobou podanou u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) domáhal ochrany proti nečinnosti žalovaného, která spočívala v nereagování na jeho žádost o informace dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o svobodném přístupu k informacím“).

[2] Krajský soud výrokem I. v záhlaví uvedeného usnesení zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků a výrokem II. zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce. Uvedl, že podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), lze osvobození od soudních poplatků přiznat jen výjimečně ze zvlášť závažných důvodů. Krajský soud poukázal na značný počet obdobných řízení, jež žalobce vede. Vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu (dále též „NSS“) ze dne 20. 5. 2021, č. j. 4 As 114/2021 - 21, v jiné věci téhož žalobce. V něm NSS poukázal na svou starší judikaturu, z níž plyne, že při zvažování, zda osvobození přiznat, je třeba brát v úvahu také charakter vedeného sporu, aby nedocházelo ke zneužívání institutu osvobození. Žalobci osvobození od soudních poplatků nepřiznal, jelikož vede s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím, aniž by šlo o spory mající vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. Žalobce se i v nyní posuzované věci domáhal poskytnutí informací ohledně činnosti žalovaného v oblasti ekonomiky, personalistiky a veřejného zdraví, které se nedotýkají žalobcovy životní sféry. Výjimkou byl pouze poslední bod žádosti ze dne 9. 12. 2020, v němž se dotazoval na informace, které žalovaný zpracovává přímo o jeho osobě. Ani tyto informace však nelze

označit za skutečnosti týkající se podstatných okolností životní sféry žalobce, tj. jeho majetku či životních podmínek, nýbrž se jedná toliko o přehled osobních údajů, které žalovaný o žalobci v souladu s jeho působností eviduje. I s ohledem na skutečnost, že žalobce vtělil tento bod žádosti do hromadné žádosti, týkající se především obecných statistických údajů, a z žádosti neplyne, že by tuto konkrétní informaci potřeboval k uplatnění jakýchkoli svých práv, nebyly podle krajského soudu splněny podmínky § 36 odst. 3 s. ř. s. pro osvobození žalobce od soudních poplatků.

[3] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, ve které namítl, že se dlouhodobě zabývá legislativou veřejné správy a samosprávy, a proto se domáhal soudní ochrany před nečinností žalovaného. Argumentace o nadměrném množství žalob, které se netýkají stěžovatelovy životní sféry, je výrazem soudcovské arogance a porušením principů právního státu. Pokud se týče části žádosti týkající se sdělení osobních údajů za oblast „netýkající se jeho životní sféry“, pochybuje stěžovatel o způsobilosti rozhodujícího senátu krajského soudu zastávat postavení soudců. Navrhl usnesení krajského soudu zrušit a věc vrátit k projednání jinému senátu téhož krajského soudu.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Stěžovatele v nynějším řízení netíží poplatková povinnost ani povinnost být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem, jelikož podává kasační stížnost proti procesnímu usnesení krajského soudu, kterým se nekončí řízení o žalobě (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Proto o stěžovatelově žádosti o osvobození od soudních poplatků za podání kasační stížnosti NSS nerozhodoval.

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s.: *Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Příznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud ke zvěře, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Příznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popř. i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka příznané osvobození neodůvodňují, popř. neodůvodňovaly. Příznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.*

[7] Již krajský soud přílehavě odkázal na rozsudek NSS ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, č. 2601/2012 Sb. NSS, podle kterého platí: „*I když účastník je nemajetný, takže by zásadně bylo namísto přiznat mu osvobození od soudních poplatků (§ 36 odst. 3 s. ř. s.), může mu soud výjimečně toto dobrodiní odeprít, a to zejména pro povahu sporu či sporů, které účastník vede. O výše uvedený případ se může jednat, vede-li účastník s různými veřejnými institucemi množství sporů týkajících se poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují jako spory soudní, a přitom nejde o spory mající vztah ke podstatným okolnostem účastníkovy životní sféry (netýkají se, a to ani nepřímo, účastníkova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, nýbrž jde o spory vyvolané účastníkovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí).*“

[8] V dané věci se stěžovatel domáhá poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Nejvyšší správní soud souhlasí s krajským soudem, že ze stěžovatelovy žádosti o osvobození od soudních poplatků neplyne, že by požadované informace měly jakýkoliv

pokračování

vztah k podstatným okolnostem jeho životní sféry. Nadto je krajskému soudu i NSS z úřední činnosti známo, že stěžovatel vede množství „sporů“ týkajících se poskytování informací dle zákona o svobodném přístupu k informacím, které často pokračují před soudy (jen u NSS bylo do této chvíle vedeno přes 300 řízení o kasačních stížnostech stěžovatele). Taková řízení má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení těchto řízení za stěžovatele nesl stát formou osvobození od soudních poplatků.

[9] Vzhledem k tomu, že stěžovatel nesplnil základní předpoklad pro osvobození od soudních poplatků, nemohl mu být pro řízení o žalobě ustanoven ani zástupce (§ 35 odst. 10 věta první s. ř. s.). V řízení o žalobě nadto není zastoupení advokátem povinné (pro úplnost srov. např. rozsudek NSS ze dne 17. 9. 2015, č. j. 1 As 197/2015 - 19). Krajský soud tedy nepochybil ani v případě neustanovení zástupce z řad advokátů.

[10] K návrhu stěžovatele na přikázání věci jinému senátu krajského soudu NSS uvádí, že soudní řád správní (na rozdíl od občanského soudního řádu) v § 9 umožňuje přikázání věci toliko jinému soudu, nikoli jinému soudci, potažmo jinému senátu téhož soudu. Z povahy věci proto NSS k tomuto návrhu přistoupil jako ke kasačnímu důvodu, který lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., tj. tvrzené zmatečnosti soudního řízení, spočívající v tom, že v něm rozhodovali soudci vyloučení pro svou podjatost. Z kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel spatřuje důvod podjatosti v právních závěrech krajského soudu. Ty však podle § 8 odst. 1 věty třetí s. ř. s. nemohou být důvodem k vyloučení soudce z projednávání a rozhodnutí věci (srov. usnesení NSS ze dne 18. 6. 2003, č. j. Nao 25/2003 - 47, č. 283/2004 Sb. NSS). Tato argumentace tedy není opodstatněná.

III. Závěr a náklady řízení

[11] Nejvyšší správní soud pro výše uvedené kasační stížnost zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[12] Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovanému v tomto řízení žádné náklady nevznikly, jejich náhradu mu proto soud nepřiznal.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. září 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu